

JULKAISUT JA TUTKIMUKSET 2017

Töissä finanssialalla

Töissä finanssialalla 2017

FINANSSIALA RY

Finanssiala ry eli FA, on vuonna 2007 perustettu pankkien, vakuutusyhtiöiden, rahasto- ja rahoitusyhtiöiden ja arvopaperivälittäjien etujärjestö. FA:n tavoitteena on rakentaa jäsenilleen toimintaympäristöä, jossa ne voivat liiketoiminnallaan lisätä suomalaista hyvinvointia. FA osallistuu myös alalla tehtävän työn tuottavuuden, työajan, kilpailukyvyn ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen.

FA on mukana alan eurooppalaisissa edunvalvonnan kattojärjestöissä; kuten EBF (European Banking Federation), IE (Insurance Europe), EFAMA (European Fund and Asset Management Association) ja EBTN (European Banking & Financial Services Training Association) sekä pohjoismaisessa Nordic Securities Association- arvopaperiyhdistyksessä.

FA tuottaa tietoa ja julkaisuja alaan liittyen päätöksenteon tueksi sekä alan kehityksen ja koulutuksen edistämiseksi. Yhdistyksen yksi strategisista kärkiagendoista on finanssityö, jonka tavoitteena on vahvistaa alan tuottavuutta ja hyvinvointia.

SISÄLTÖ

FINANSSIALA RY	2
TYÖN MURROS KOHTAA FINANSSIALAN	4
FINANSSIAKATEMIA YHDISTÄÄ ALAN OPPILAITOKSET JA TYÖELÄMÄN	4
FINANSSIALA TYÖLLISTÄJÄNÄ	5
FINANSSIALAN HENKILÖSTÖ	6
Miesten osuus kasvussa	6
Koulutettu henkilöstö	7
Kilpailukykyiset palkat	8
DIGITALISAATIO MUUTTAA FINANSSIALAA	9
ALAN VERTAILUA MUIHIN POHJOISMAIHIN	10
MIELENKIINTOISET TYÖTEHTÄVÄT HOUKUTTELEVAT ALALLE	11

Töissä finanssialalla 2017

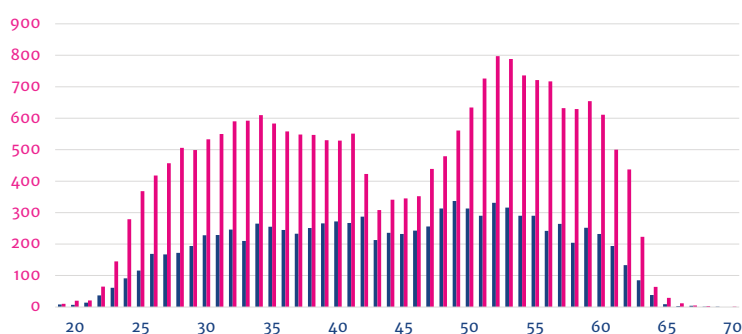
Finanssialan työn muuttuminen on seurausta sekä toimialarakenteen että asiakastarpeiden muuttumisesta. Alan henkilöstön määrä on laskussa samalla kun tehokkuus- ja tuottavuusvaatimukset kasvavat. Alan työntekijöiden rooli on jo voimakkaasti muuttunut aikaisemmista pankki- ja vakuutusvirkailejoista kohti myynnillisyyttä ja moniosaajuutta.

Finanssialan työ myös monimuotoistuu. Työtä tehdään yhä enemmän palvelukeskuksissa eri paikakunnilla ja useissa eri palvelukanavissa. Monimuotoisuus ja työtehtävien laaja-alaisuus tuovat toimintaan vuorovaikutus-, yhteistyö- ja työhyvinvointihaasteita.

TYÖN MURROS KOHTAA FINANSSIALAN

Tulevaisuudessa finanssialan työtiimien koostumus monipuolistuu ja ne koostuvat nykyistä laajemmin eri alojen henkilöstöstä, kuten esimerkiksi mobiilipalvelujen kehittäjistä, myyntivalmentajista ja verotusasiantuntijoista. Tällöin myös esimiestyön tulee muuttua valmentavampaan suuntaan, mm. siksi että esimiesten ei ole enää mahdollista hallita syvällistä substanssiosaamista näin laajalti. Myös työn itsenäisyyden kasvu lisää valmentavan johtamisen merkitystä. Etä- ja mobiilistyöstä on tulossa monille työntekijöille yhä tärkeämpi vaihtoehto.

Monissa yrityksissä esiin tulevat muutoshankkeet ovat nykyisin finanssialan arkipäivää. Henkilöstön näkökulmasta muutokset vaikuttavat mm. siihen miten työn mitoitus, resursointi ja organisointi toteutetaan ja kuinka henkilöstön jaksaminen huomioidaan muutoksenhallinnassa. Myös työhallintaa sekä vaikuttamismahdollisuudet omaan työhön ovat tärkeitä työmotivaatiota lisääviä tekijöitä. Finanssiala on kiinnittänyt huomiota alan tuottavuuden kasvuun ja henkilöstön hyvinvoinnin vahvistamiseen jo useita vuosia kestäneessä ”Hyvinvoiva finanssiala” hankkeessa. Työtä tehdään näiden asioiden eteen yhdessä työntekijöiden sekä työnantajien kanssa.

Lähde: EK:n palkkatilastot, **Finanssialan henkilöstö iän mukaan**

FINANSSIAKATEMIA YHDISTÄÄ ALAN OPPILAITOKSET JA TYÖELÄMÄN

Henkilöstön osaamisella on suuri merkitys alan menestymiseen tulevaisuudessa. Alan kilpailukykyä vahvistamaan ja tukemaan on panostettu perustamalla yhteistyöverkosto nimeltään Finanssiakatemia. Sen tavoitteena on yhdistää finanssialan työnantajat ja alalle kouluttavat oppilaitokset ammatillisista oppilaitoksista yliopistoihin. Tarkoituksena on kehittää finanssialan koulutuksesta elinikäistä oppimista, joka huomioi tulevaisuuden muuttuvat osaamistarpeet, kuten moniosaajuuden ja digitaidot.

Finanssiakatemian tehtäviin kuuluu alan koulutuksesta huolehtimisen lisäksi myös oppiaineis-
tojen kehittäminen. Finanssialan perusteet –verkkokurssia käytetään henkilöstön perehdytyksessä
pankeissa ja vakuutusyhtiöissä sekä materiaalina oppilaitoksissa. Aineisto uudistetaan syksyllä 2017.
Lisäksi alan työn kuvista ja oppimispoluista on laadittu oma työnantajakuva-sivusto, Keep it rolling!
Sivusto esittelee kattavasti alan koulutusta, työnkuvia ja työnantajia.

FINANSSIALA TYÖLLISTÄJÄNÄ

Finanssialalla digitalisaatio ja automatisaatio ovat lisääntyneet ja työn tuottavuus sekä tehokkuus
ovat kasvaneet. Tämä on vaikuttanut henkilöstön määrän vähentymiseen, lisäksi henkilöstön eläköi-
tyminen on alentanut henkilöstön määrää. Sen sijaan nuorten määrä on viime vuosina lisääntynyt,
kun alalle on palkattu uusia työntekijöitä.

Elinkeinoelämän keskusliiton vuonna 2017 tekemän kyselyn mukaan kuluvana vuonna vakuutus-
alan yrityksistä 90 % suunnittelee pitävänsä henkilöstömäärän ennallaan, sen sijaan rahoitusalan
yrityksistä 40 % arvioi vähentävänsä henkilöstönsä määrää. Kyselyyn vastanneet finanssialan yri-
tykset eivät usko henkilöstön määrän kasvuun.

Toimiala	1000 henkeä
Majoitus - ja ravitsemistoiminta	85
Informaatio ja viestintä	101
Liike-elämän palvelut	271
Terveys- ja sosiaalipalvelut	409
Rahoitus- ja vakuustoisiminta; kiinteistöala	75
josta Finanssiala ry:n jäsenyritykset	37

Lähteet: Tilastokeskus ja FA, 2016

Finanssialan suurimmat työnantajat vuonna 2016

Suomessa toimivat pankit

	"Henkilöstö keskimäärin"
OP-ryhmä	12227
Danske Bank Oyj	2045
Säästöpankkiryhmä	1279
Aktia- konserni	1026

Ulkomaisten pankkien sivukonttorit Suomessa

Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike (SE)	7909
Svenska Handelsbanken AB (publ), Suomen sivukonttoritoiminta (SE)	624
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ), Helsingforsfilialen (SE)	226
Forex Bank Aktiebolag filial i Finland (SE)	130

Työeläkevakuutus

Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	540
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	538
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	451
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	231

Henki- ja vahinkovakuutus

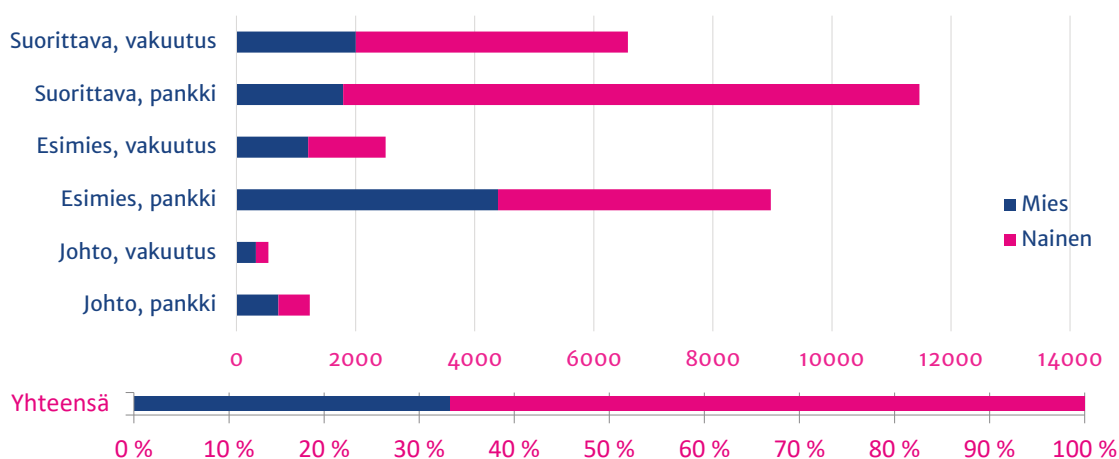
LähiTapiola-ryhmä	2099
Sampo-konserni	1760
OP Ryhmä	1345
Fennia konserni	988

Lähde: FA

FINANSSIALAN HENKILÖSTÖ

Miesten osuus kasvussa

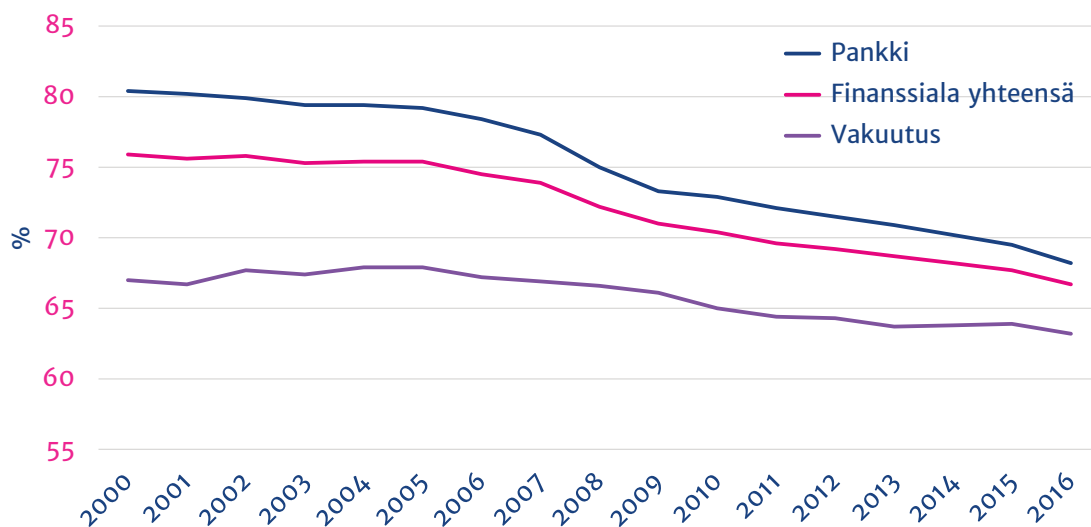
Naisten ja miesten sijoittumisessa eri tehtävätasolle ja eri tehtäviin on suuria eroja. Johtotaso on miesvaltainen, tosin naisten osuus on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Esimies- ja asiantuntijatasolla naisten lukumäärä ylitti miesten lukumäärän vuonna 1996 ja siitä lähtien kyseinen tehtävätaaso on ollut lievästi naisvaltainen. Toimihenkilötasolla työskentelevistä naisten osuus on perinteisesti ollut noin 90 prosenttia, mutta miesten osuus on ollut viime vuosikymmenellä hieman kasvussa.

Finanssialan henkilöstö tehtävittäin 2016

Lähde: EK:n palkkatilastot

Finanssiala edistää tasa-arvon toteutumista työelämässä. Alan työehtosopimukseen on kirjattu tasa-arvon edistämisestä ja tasa-arvotyöryhmästä, lisäksi liitot tekevät yhteistyössä tasa-arvoraportteja säännöllisin väliajoin.

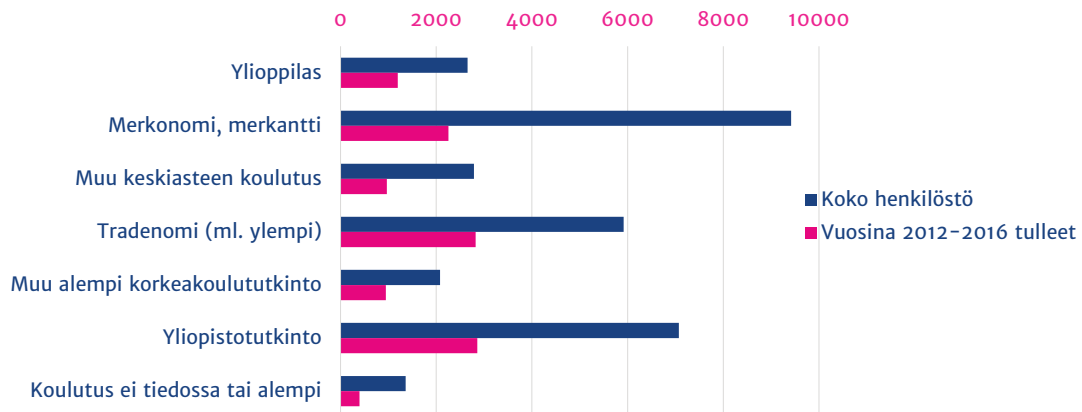

Naisten osuus finanssialan henkilöstöstä

Lähde: EK:n palkkatilastot

Koulutettu henkilöstö

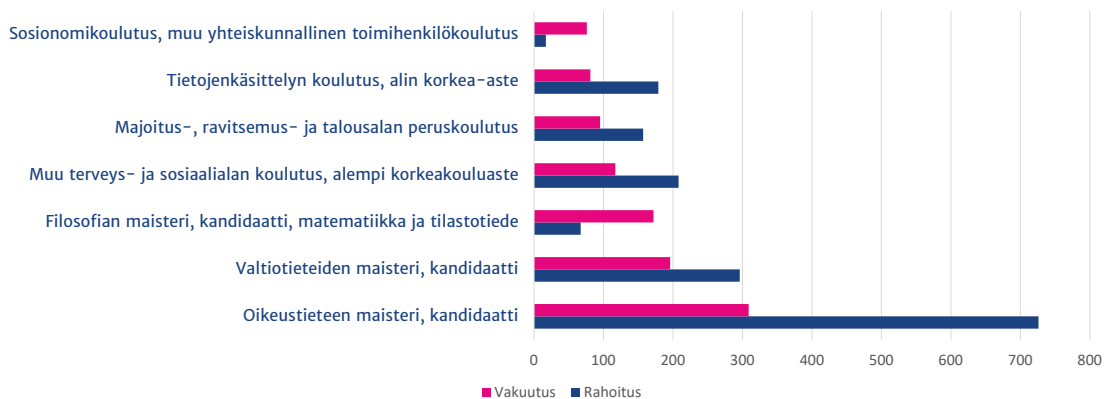
Finanssialan henkilöstö on pääsääntöisesti korkeasti koulutettua. Yleisin tutkinto alalla on merkonomi, mutta yhä vahvemmin alalle otetaan korkeakoulu- ja yliopistosoisia tutkintoja suorittaneita. Taustalla on yleinen koulutustason nousu ja myös alan tehtävien vaatimustason kasvu viime vuosien aikana.

Finanssialan henkiöstö koulutuksen mukaan 2016

Lähde: EK:n palkkatilastot

Useimmilla alalla työskentelevillä on taustalla liiketalouden opintoja, mutta alalle hakeudutaan myös muiden koulutusohjelmien tutkinnoilla. Viime aikoina juuri muilta kuin liiketaloudellisen koulutuksen puolelta on tullut alalle uusia tekijöitä, kuten it-ala ja data-analytiikka sekä tekniikka ja juridiikka.

Alalle tulleet, yleisimmät muut kuin liiketalouden tutkinnot

Lähde: EK

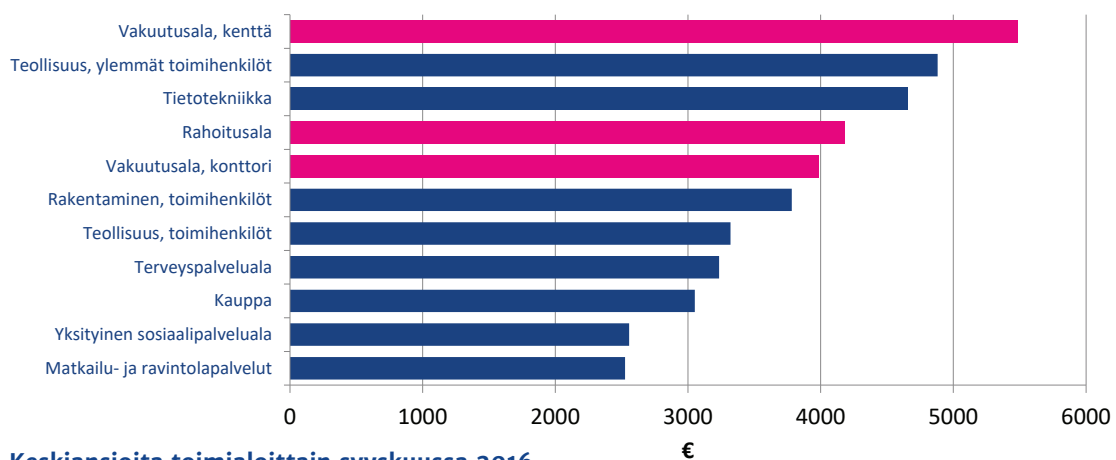
Henkilöstön osaamisesta huolehditaan myös työuran aikana. Ala kouluttaa vahvasti henkilöstöään verrattuna useimpiin elinkeinoelämän muihin toimialoihin. Alan omia tutkintoja ovat esimerkiksi Arvopaperivälittäjän tutkinnot (APV1 ja APV2) ja vakuutustutkinto VTS.

Finanssialalla on alan henkilöstön koulutukseen keskittynyt koulutusorganisaatio eli FINVA. Yritys siirtyi osaksi Aalto yliopistoa kun FINVAN omistava Vakuutustiedon Kehittämisseätiö myi kesäkuussa 2017 FINVA Finanssikoulutus Oy:n Aalto University Executive Education Oy:lle (Aalto EE). Alalle valmistavat oppilaitokset on listattu Keep it rolling! -sivustolla.

Kilpailukykyiset palkat

Palkansaajien ansioiden kehittymistä mitataan yleisimmin säännölliseltä työajalta maksettujen palkkojen kehityksen mukaan. Säännöllisen työajan ansio sisältää useimmilla kuukausipalkka-aloilla kiinteän kuukausipalkan, säännölliseltä työajalta maksetut työaikalisät, suorituspalkat (esim. provisiot) sekä luontoisetujen verotusarvon. Huomioon ei siten oteta esimerkiksi yli- tai sunnuntaityöstä maksettuja korotuksia eikä tulos- ja voittopalkkioita

Finanssiala palkkaus on varsin kilpailukykyinen. Säännöllisen työajan ansio oli syyskuussa 2016 teollisuuden kaikilla toimihenkilöillä keskimäärin 4241 euroa kuukaudessa. Palvelualoista kaupassa keskiansio oli 3051 euroa, rahoitusallalla 4181 euroa ja vakuutusallalla noin 4000 euroa. Koko EK:n jäsenkentässä keskiansio oli reilut 3600 euroa.

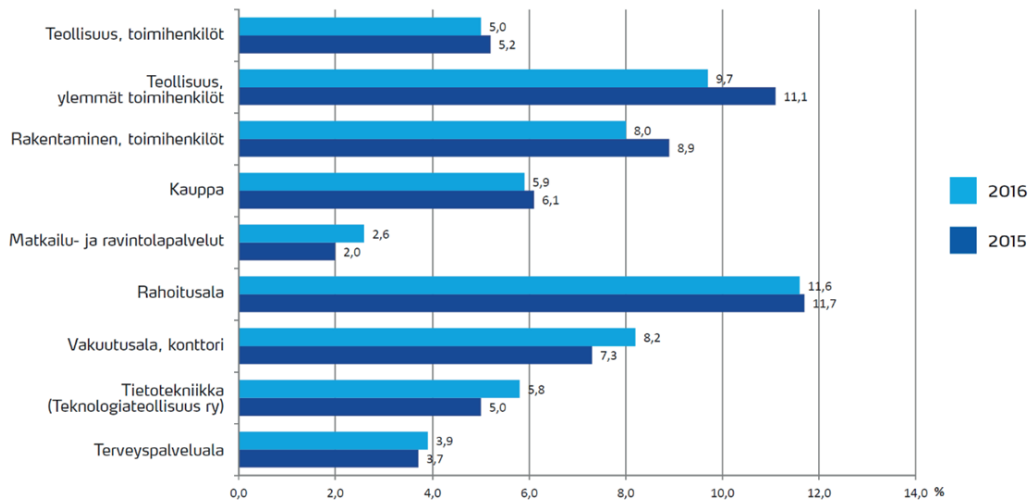
Keskiansioita toimialoittain syyskuussa 2016

Lähde: EK:n palkkatilastot

Finanssiala on edelläkävijä palkkarakenteen kehittämisessä. Vuodesta 2007 alalla on ollut käytössä palkka-keskustelumalli. Sen tarkoituksena on, että työntekijän suoriutuminen työssään huomioidaan palkassa. Palkka-keskusteluoppaasta löytyy lisätietoa rahoituspuolen toimihenkilöille ja esimiehille. Vakuutuspuolelle on laadittu vastaava opas.

Keskimääräinen tulospalkkio oli teollisuudessa 8,5 prosenttia ja kaupassa 5,9 prosenttia kokonaisansiosta. Palvelualoista suurimmat tulospalkkiot maksettiin edelleen rahoitusallalla.

Rahoitusalan keskimääräinen tulospalkkio oli 11,6 prosenttia ja vakuutuspuolella 8,2 prosenttia. Tulospalkkiot ovat tavallisin keino kannustaa työntekijöitä, niitä maksetaan henkilöstölle peruspalkan lisäksi asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tulospalkkauksen osuus kokonaisansioista* eräillä aloilla 2015 ja 2016

*) Säännöllisen työajan ansio tulospalkkauksineen

Lähde: EK:n kuukausipalkkatilastot 2016

DIGITALISAATIO MUUTTAA FINANSSIALAA

Finanssialaa ravistelevat muutokset ja tekninen kehitys kulkevat kovaa vauhtia eteenpäin. Digitalisaatio on muuttanut finanssialan toimintaympäristöä pysyvästi. Finanssialan yritykset ovat pyrkineet jo usean vuoden automatisoimaan prosessejaan ja tehostamaan toimintojaan.

Uudet palvelumallit muuttavat liiketoiminnan logiikkaa ja asiakkaiden vaatimukset nousevat jatkuvasti uudelle tasolle. Lohkoketju, pilvipalvelut, mobiliteetti ja Big Data ovat esimerkkejä muutosvoimista, joiden myötä finanssialan toimijoille tulee kiihtyvällä vauhdilla uusia vaatimuksia asiakaspalvelulle, teknologialle kehitykselle sekä alan henkilöstön ammattitaidolle.

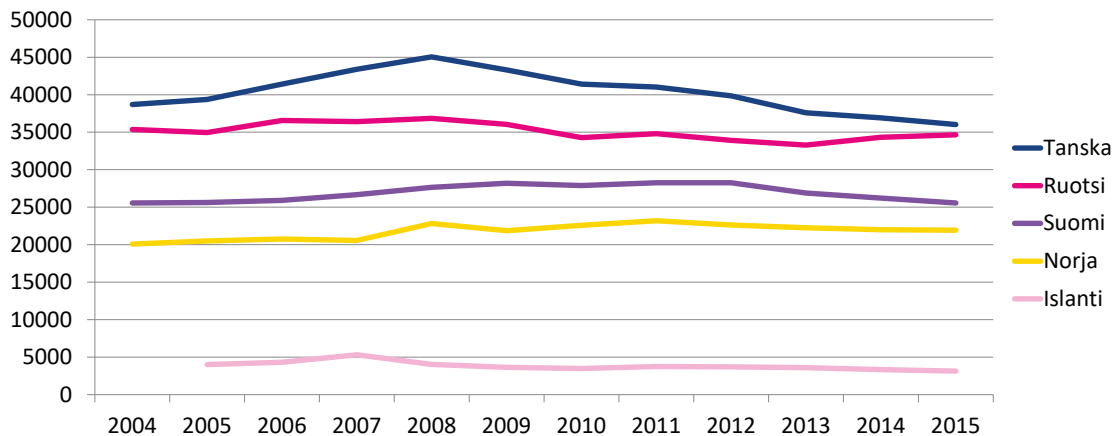
Elinkeinoelämän keskusliiton vuonna 2017 tekemän selvityksen mukaan lähes 90 prosenttia yrityksistä kokee, että digitalisaatio on luonut tai luomassa niille uusia osaamistarpeita. Eniten uutta digiosaamista tarvitaan asiakasrajapinnassa, markkinoinnin, myynnin ja viestinnän tehtävissä sekä toimintaympäristön analytiikassa ja taloushallinnon tehtävissä.

Tilanne on sama myös finanssialan yrityksissä eli valtaosa kokee digitalisaation tuovan mukanaan henkilöstölle uusia osaamistarpeita, vain 9 prosenttia alan yrityksistä kokee, että henkilöstöllä on merkittäviä puutteita digiosaamisessa. Finanssialalla nykyistä henkilöstöä on koulutettu sekä alalle on rekrytoitu uusia osaajia.

Digiosaaminen vanhenee yhä nopeammin. Vaikka yritykset kouluttavat henkilöstöään ja rekrytoivat uusia osaajia, on myös työntekijöillä vastuu osaamisensa päivittämisessä.

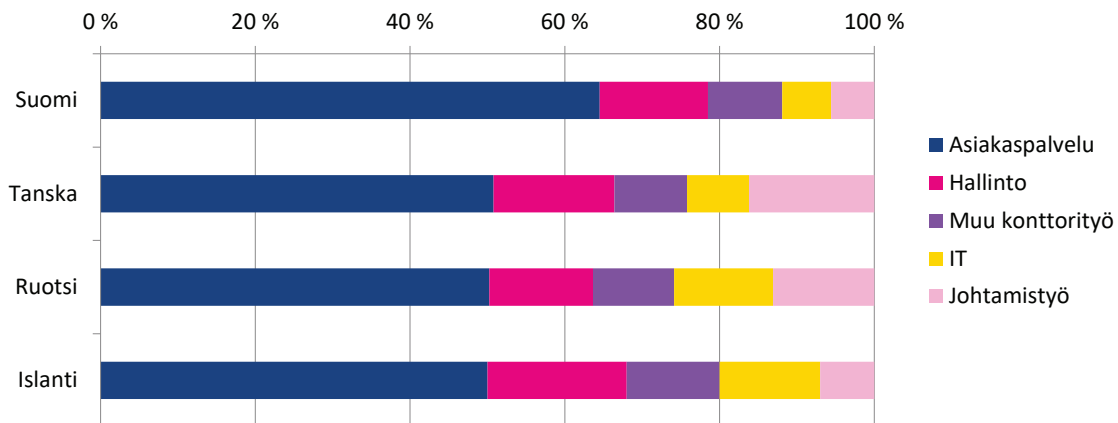
ALAN VERTAILUA MUIHIN POHJOISMAIHIN

FA:n jäsenyrityksistä suuri osa toimii Pohjoismaissa, jotka muodostavat merkittävän talousalueen. Vuotuisessa Nordic Bank Statistics –tilastopakettissa on kerätty tietoa mm. henkilöstön määristä, vuotuisesta työajasta, naisten osuudesta alan henkilöstössä ja työtehtävien määrän jakautumisesta. Suomen kohdalla korostuu naisten määrä alalla sekä iso panostus asiakaspalveluun, kun taas johtohenkilöstöä meillä on Pohjoismaista vähiten.

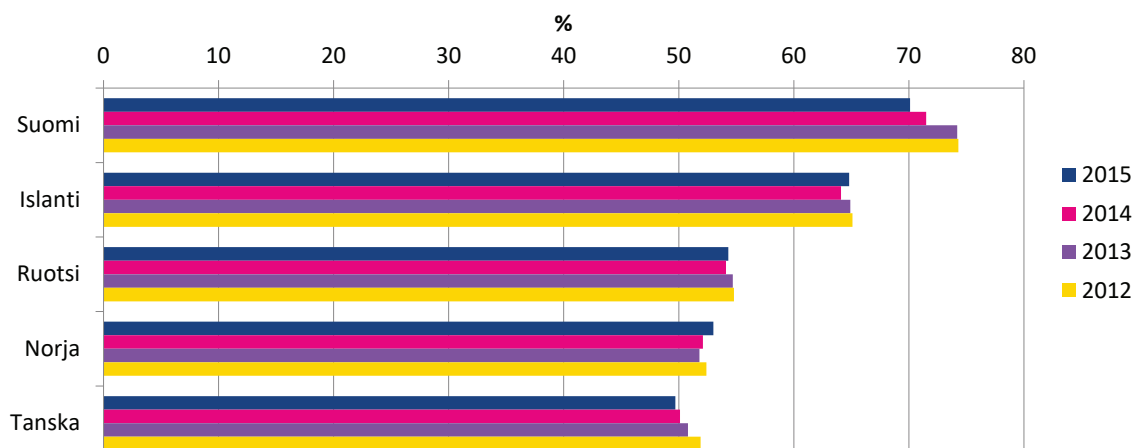
Pankkihenkilöstön määrä säilynyt lähes samana

Lähde: FA Nordic bank statistic 2015

Johtajiston määrä Suomessa pienin

Lähde: FA Nordic bank statistic 2015

Naisten osuus finanssialan työntekijöistä vahva

Lähde: FA Nordic bank statistic 2015

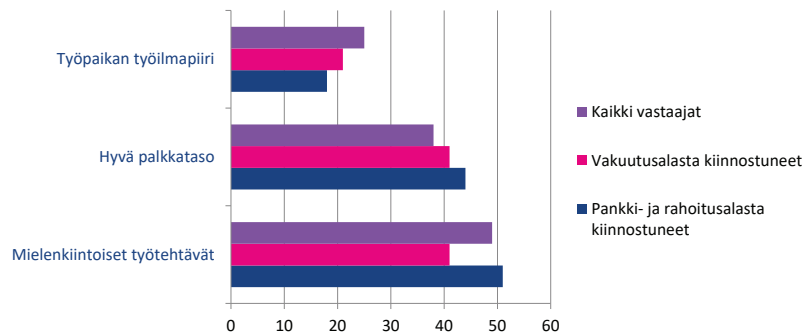
MIELENKIINTOISET TYÖTEHTÄVÄT HOUKUTTELEVAT ALALLE

Finanssiala tarjoaa monipuolisia tehtäviä ja urapolkuja sekä kansainvälisyyttä. Finanssialalla on erilaisia työtehtäviä niin myynnistä, markkinoinnista, rahoituksesta, sijoittamisesta kuin tietotekniikasta kiinnostuneille. Alalla arvostetaan erityisesti hyviä asiakaspalvelutaitoja ja kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa.

Finanssiala on useiden vuosien ajan seurannut alan työnantajakuvan kehitystä ja selvitti myös vuonna 2017 millaisena nuoret näkevät finanssialan työnantajana. Tutkimukset teki T-Media.

Kun koulu loppuu – tutkimukseen osallistui 3765 yläkoululaista ja 3946 lukiolaista. Pankki- ja rahoitusala oli kymmenen kiinnostavimman alan joukossa ikäryhmästä riippumatta, mutta sukupuolten välillä oli huomattavia eroja. Pojat kokivat rahoitusalan kolmanneksi kiinnostavimpana, tytöillä rahoitusala ei päässyt kymmenen mielenkiintoisimman alan joukkoon.

Luottamus&Maine-tutkimukseen haastateltiin kauppatieteiden yliopisto-opiskelijoita ja tradenomeja. Tutkimukseen sisältyi selvitys finanssialan kiinnostavuudesta sekä alalle hakeutumista nuorten ja opiskelijoiden joukossa.

Työpaikan valintakriteerit

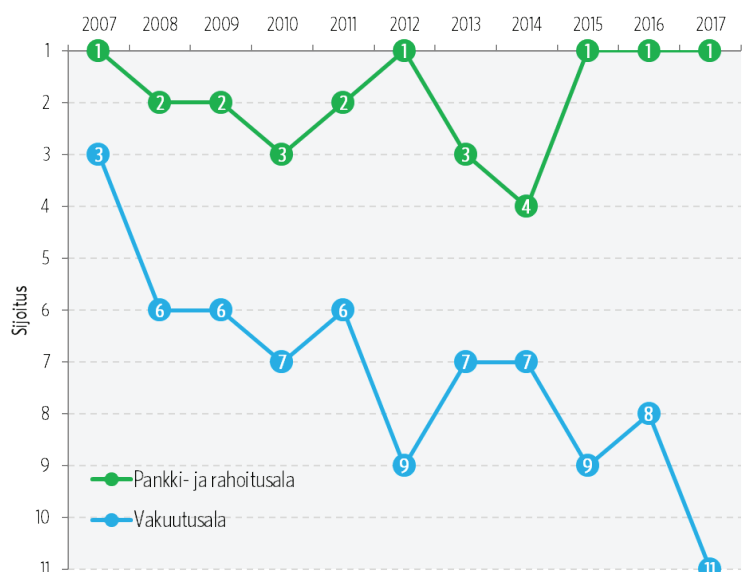
Lähde: T-Media Työnantajakuvatutkimus 2017

Yliopisto-opiskelijat pitivät pankki- ja rahoitusalaa kaikista mielenkiintoisempana, mutta vastaavasti vakuutusalan suosio on tippunut viime vuosien aikana. Tradenomiopiskelijoiden mielestä pankki- ja rahoitusala on kolmanneksi mielenkiintoisin ala kaupan alan sekä median ja viestinnän jälkeen.

Mielenkiintoiset työtehtävät, hyvä palkkataso ja työpaikan ilmapiiri nousevat työpaikan tärkeimmiksi valintakriteereiksi vuonna 2017. Yliopisto-opiskelijat nostavat mielenkiintoiset työtehtävät ja työn merkityksellisyyden huomattavasti tärkeämmäksi kriteeriksi kuin tradenomit, joille työilmapiiri on yksi tärkeimmistä työpaikan valintaan liittyvistä tekijöistä.

Pankki- ja rahoitusala erityisesti kiinnostuneet painottivat työn valintaperusteina hyvää palkkausta ja urakehitysmahdollisuuksia. Myös vakuutusala kiinnostuneet pitivät palkkaa ja etenemismahdollisuuksia tärkeimpinä kriteereinä. Lisäksi he pitivät työpaikan ilmapiiriä tärkeämpänä kuin pankki- ja rahoitusala kiinnostuneet.

Ala tarjoaa mielenkiintoisia työtehtäviä myös tulevaisuudessa.

Kauppatieteiden yliopisto-opiskelijat

Lähde: T-Media Työnantajakuvatutkimus 2017

FINANSSIALA

FINANSSIALA RY
Itämerenkatu 11–13, 00180 Helsinki
etunimi.sukunimi@finanssiala.fi
www.finanssiala.fi